

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۱۳
مقدمه.....	۱۶
فصل اول: اخلاق.....	۲۹
گفتار اول: تعریف اخلاق.....	۳۲
(۱) اخلاق در لغت.....	۳۲
(۲) اخلاق در اصطلاح.....	۳۳
گفتار دوم: ویژگی‌های فعل اخلاقی.....	۳۸
گفتار سوم: انواع کاربردهای اخلاق.....	۴۰
(۱) کاربرد اخلاق در سنت غربی.....	۴۰
(۲) کاربرد اخلاق در سنت اسلامی.....	۴۱
(۲-۱) اخلاق فلسفی.....	۴۱
(۲-۲) اخلاق روایی.....	۴۳
(۲-۳) اخلاق عرفانی یا شهودی.....	۴۴
(۲-۴) اخلاق جامع.....	۴۵
گفتار چهارم: مبنای روش‌شناختی اخلاق.....	۴۶
(۱) حسن و قبح از دیدگاه فلاسفه غرب.....	۴۷
(۲) حسن و قبح از دیدگاه متکلمان مسلمان.....	۴۸
گفتار پنجم: اطلاق یا نسبیت در اخلاق.....	۵۲
(۱) مفهوم اطلاق یا نسبیت اخلاقی.....	۵۲
(۲) نقد نسبیت‌گرایی اخلاقی.....	۵۴
گفتار ششم: مبنای معرفت‌شناختی اخلاق.....	۵۶
(۱) دیدگاه واقع‌گرایی (شناخت‌گرایی).....	۵۶
(۲) دیدگاه غیرواقع‌گرایی (ناشناخت‌گرایی).....	۵۷
گفتار هفتم: مبنای انسان‌شناختی اخلاق.....	۵۹
(۱) اصل تعریف‌ناپذیری انسان.....	۵۹
(۲) اصل اختیار.....	۶۱
(۳) غایت‌مندی انسان.....	۶۲
گفتار هشتم: معیار ارزش‌گذاری اخلاقی.....	۶۴
(۱) مکاتب اخلاقی.....	۶۴

۶ □ اخلاق و حقوق اساسی

- ۶۴..... (۱-۱) مکتب اصالت وظیفه (وظیفه‌گرایی)
۶۶..... (۱-۲) مکتب اصالت نتیجه (نتیجه‌گرایی)
۶۹..... (۱-۳) مکتب فضیلت‌مدار
۷۰..... (۱-۴) مکتب حق‌مدار
۷۲..... (۲) دیدگاه اخلاق اسلامی در ارزش‌گذاری قواعد اخلاقی
۷۲..... (۲-۱) انطباق اخلاق اسلامی با نتیجه‌گرایی
۷۵..... (۲-۲) انطباق اخلاق اسلامی با وظیفه‌گرایی

فصل دوم: اخلاق و حقوق ۸۱

- ۸۳..... مقدمه
۸۴..... گفتار اول: نسبت اخلاق و حقوق در غرب
۸۶..... (۱) نظریه حقوق طبیعی
۸۷..... (۱-۱) نظریه کلاسیک حقوق طبیعی
۸۸..... (۱-۲) نظریه فولر و اصول اخلاقی نهفته در قانون
۸۹..... (۱-۳) نظریه تفسیری دورکین
۹۱..... (۲) تحقیق‌گرایی حقوقی (اثبات‌گرایی)
۹۲..... (۱-۲) نظریه آستین (قانون به عنوان دستور)
۹۴..... (۲-۲) نظریه هارت (انواع قواعد حقوقی)
۹۵..... (۱-۳) نظریه ریبر (اخلاق حاکم بر حقوق و معیار ارزیابی آن)
۹۷..... (۳) تعیین محل نزاع در رابطه حقوق و اخلاق
۱۰۰..... گفتار دوم: نسبت اخلاق و حقوق در اسلام
۱۰۰..... (۱) جامعیت دین و انسجام احکام
۱۰۲..... (۲) تفاوت نظریه حقوقی اسلام با مکاتب غربی
۱۰۲..... (۳) تفاوت نظریه حقوق اسلام با حقوق طبیعی

فصل سوم: اخلاق و سیاست ۱۰۷

- ۱۱۳..... گفتار اول: جدایی اخلاق از سیاست
۱۱۳..... (۱) جدایی اخلاق و سیاست در سنت کلاسیک
۱۱۶..... (۲) جدایی اخلاق و سیاست در سنت مدرن
۱۱۷..... (۳) انتقادات وارد بر این رویکرد
۱۲۰..... گفتار دوم: تبعیت اخلاق از سیاست
۱۲۰..... (۱) رویکرد نظام مارکسیستی به اخلاق
۱۲۲..... (۲) انتقادات وارد بر این رویکرد

گفتار سوم: دو سطحی بودن اخلاق و سیاست	۱۲۴
(۱) تشریح رویکرد دوناالیستی	۱۲۴
(۲) انتقادات وارد بر این رویکرد	۱۲۷
گفتار چهارم: وحدت اخلاق و سیاست	۱۳۱
(۱) یگانگی اخلاق و سیاست در اندیشه امام علی (علیه السلام)	۱۳۲
(۲) یگانگی اخلاق و سیاست در اندیشه فیلسوفان و اندیشمندان اسلامی	۱۳۴
(۳) انقلاب اخلاقی در عرصه سیاسی	۱۳۷
(۴) عدالت، مبنای سیاست اخلاقی در اسلام	۱۳۸
۴-۱) مفهوم عدالت	۱۳۹
۴-۲) انواع رهیافت‌ها از عدالت	۱۴۱
۴-۳) رابطه عدالت، اخلاق و حقوق اساسی	۱۴۴
فصل چهارم: اخلاق و حقوق اساسی	۱۴۹
گفتار اول: مبانی حقوق اساسی	۱۵۱
(۱) تعریف حقوق اساسی	۱۵۱
۱-۱) حقوق اساسی در لغت	۱۵۱
۱-۲) حقوق اساسی در اصطلاح	۱۵۲
(۲) ویژگی‌های حقوق اساسی	۱۵۳
(۳) موضوع حقوق اساسی	۱۵۶
۳-۱) حقوق سیاسی	۱۵۶
۳-۲) حقوق سازمان‌دهنده	۱۵۷
۳-۳) حقوق حمایت‌کننده	۱۵۷
(۴) شاخه‌های حقوق اساسی	۱۵۸
۴-۱) حقوق اساسی نهادگرا	۱۵۸
۴-۲) حقوق اساسی رفتارگرا	۱۵۹
۴-۳) حقوق اساسی آزادی‌گرا	۱۵۹
گفتار دوم: نسبت اخلاق و حقوق اساسی	۱۶۱
(۱) پیوستگی و گسستگی اخلاق و حقوق اساسی	۱۶۲
۱-۱) گسستگی اخلاق و حقوق اساسی	۱۶۳
۱-۲) پیوستگی اخلاق و حقوق اساسی	۱۶۷
(۲) ارتباط نظام‌های حقوق اساسی با اخلاق	۱۶۹
۲-۱) حقوق اساسی مقید به اخلاق	۱۶۹
۲-۲) حقوق اساسی در کنار اخلاق	۱۷۰

۱۷۱	۲-۳ حقوق اساسی حاکم بر اخلاق
۱۷۳	۳ رویکرد اخلاقی در تحلیل حقوق اساسی
۱۷۴	۴ رویکرد لیبرالی و تکثرگرایی اخلاقی
۱۷۷	۵ نقد و ارزیابی تکثرگرایی اخلاقی در حقوق اساسی
۱۷۹	۶ تأثیرات متقابل اخلاق و حقوق اساسی
۱۷۹	۶-۱ تأثیرگذاری گزاره‌ای
۱۸۰	۶-۲ تأثیر گذاری هدفی
۱۸۱	۶-۳ تأثیرگذاری روشی
۱۸۲	۶-۴ تأثیرگذاری بر قلمرو
۱۸۳	۶-۵ تأثیرگذاری بر مبانی
۱۸۳	۶-۶ تأثیرگذاری بر منابع

فصل پنجم: جایگاه اخلاق در حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران ۱۸۵

۱۸۷	گفتار اول: آشنایی با حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران
۱۸۷	۱ پیشینه تاریخی و تحولات حقوق اساسی در ایران
۱۸۷	۱-۱ شکل‌گیری نهضت مشروطه
۱۸۸	۱-۲ تدوین قانون اساسی مشروطه و متمم آن
۱۸۹	۱-۳ تغییرات قانون اساسی مشروطیت
۱۸۹	۱-۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
۱۹۰	۱-۴-۱ مقدمات تدوین قانون اساسی
۱۹۱	۱-۴-۲ تصویب قانون اساسی جمهوری اسلامی
۱۹۱	۱-۵ بازنگری قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
۱۹۲	۲ منابع حقوق اساسی در ایران
۱۹۴	۲-۱ منابع عام حقوق اساسی
۱۹۴	۲-۲ منابع خاص حقوق اساسی
۱۹۵	۳ ویژگی‌های کلی نظام جمهوری اسلامی ایران
۱۹۵	۳-۱ ویژگی‌های ماهوی نظام جمهوری اسلامی ایران
۱۹۵	۳-۱-۱ مبانی حاکمیت نظام سیاسی
۱۹۶	۳-۱-۲ مبانی اعتقادی نظام سیاسی
۱۹۷	۳-۱-۳ وحدت ملی
۱۹۷	۳-۱-۴ استقلال و آزادی
۱۹۷	۳-۱-۵ امت اسلامی
۱۹۸	۳-۲ ویژگی‌های شکلی جمهوری اسلامی ایران

۱۹۸ زبان رسمی (۳-۲-۱)
۱۹۸ تاریخ رسمی (۳-۲-۲)
۱۹۸ پرچم رسمی (۳-۲-۳)
۱۹۹ گفتار دوم: مبانی اخلاقی حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران
۲۰۰ بند اول: اصول اخلاقی در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
۲۰۳ بند دوم: معیار قواعد اخلاقی در نظام جمهوری اسلامی ایران
۲۰۴ (۱) ارتباط دین و اخلاق
۲۰۴ (۱-۱) اخلاق سکولار
۲۰۵ (۱-۱-۱) نفی دخالت دین در تنظیم اصول و قواعد اخلاقی
۲۰۵ (۱-۱-۲) محق بودن انسان در مقابل مکلف بودن
۲۰۶ (۱-۱-۳) عدم محدودیت در بهره‌مندی از دنیا و لذت‌های آن
۲۰۶ (۱-۱-۴) تقدس‌زدایی از آموزه‌های اخلاقی
۲۰۷ (۱-۲) اخلاق دینی
۲۱۰ (۲) جایگاه اخلاق در آموزه‌های دینی
۲۱۰ (۲-۱) تقسیم‌بندی علوم و معارف اسلامی
۲۱۲ (۲-۲) ارتباط اخلاق و فقه
۲۱۲ (۲-۲-۱) شباهت‌های فقه و اخلاق
۲۱۳ (۲-۲-۲) تفاوت‌های فقه و اخلاق
۲۱۴ (۳) مبانی اخلاق دینی در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
۲۱۴ (۳-۱) ایمان
۲۱۶ (۳-۲) تقوا
۲۱۷ (۳-۳) مبارزه با مظاهر فساد و تباهی
۲۱۸ (۳-۳-۱) پاکسازی محیط
۲۱۸ (۳-۳-۲) تزکیه نفوس
۲۱۹ (۴) کارویژه‌های اخلاقی حکومت دینی
۲۱۹ (۴-۱) اقامه قسط و عدل و احسان به مردم
۲۲۰ (۴-۲) تعلیم تربیت و تهذیب اخلاقی
۲۲۱ (۴-۳) اجرای احکام دینی و نظارت بر آن
۲۲۲ (۴-۴) برقراری امنیت
۲۲۳ گفتار سوم: تجلی اخلاق در سپهر حقوق اساسی
۲۲۳ بند اول: مبانی اخلاقی در حقوق اساسی ساختارگرا
۲۲۴ (۱) مبانی اخلاقی حاکمیت سیاسی
۲۲۵ (۱-۱) ارزش‌های اخلاقی یا عدالت

- ۲۲۷ (۱-۲) قرارداد اجتماعی
- ۲۲۷ (۱-۳) مشروعیت الهی
- ۲۳۰ (۲) مبنای اخلاقی حاکمیت قانون
- ۲۳۰ (۲-۱) مفهوم حاکمیت قانون
- ۲۳۱ (۲-۲) نسبت اخلاق و حاکمیت قانون
- ۲۳۲ (۲-۳) تعارض اخلاق و قانون
- ۲۳۵ (۲-۴) نسبت اخلاق و حاکمیت قانون در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
- ۲۳۶ (۲-۵) تقابل یا عدم تقابل اخلاق با حاکمیت قانون دینی
- ۲۳۸ (۳) مبنای اخلاقی مشارکت سیاسی
- ۲۳۸ (۳-۱) مشارکت سیاسی در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
- ۲۳۹ (۳-۲) نسبت اخلاق و مشارکت سیاسی
- ۲۴۱ (۴) مبنای اخلاقی تفکیک قوا
- ۲۴۵ بند دوم: مبنای اخلاقی حقوق اساسی آزادی‌گرا
- ۲۴۶ (۱) مبنای اخلاقی اصل کرامت انسانی
- ۲۴۹ (۲) مبنای اخلاقی اصل آزادی
- ۲۴۹ (۲-۱) مفهوم آزادی
- ۲۵۱ (۲-۲) مبنای آزادی
- ۲۵۲ (۲-۳) آزادی معنوی
- ۲۵۴ (۲-۴) نسبت اخلاق و آزادی
- ۲۵۷ (۳) مبنای اخلاقی اصل برابری
- ۲۶۱ (۴) مبنای اخلاقی اصل برادری
- ۲۶۳ بند سوم: مبنای اخلاقی حقوق اساسی رفتارگرا
- ۲۶۵ (۱) اخلاق و سرشت اولیه انسان
- ۲۶۵ (۱-۱) نظریه هابز
- ۲۶۶ (۱-۲) نظریه لاک
- ۲۶۷ (۱-۳) نظریه روسو
- ۲۶۸ (۱-۴) نظریه اسلام
- ۲۷۰ (۲) انواع عوامل روانی مؤثر در رفتار سیاسی
- ۲۷۰ (۲-۱) پاسخ به غرایز طبیعی
- ۲۷۱ (۲-۲) دستیابی به ارزش‌های انسانی
- ۲۷۲ (۲-۳) انجام وظیفه الهی و دینی
- ۲۷۴ (۳) اخلاق و صلاحیت کارگزاران سیاسی
- ۲۷۶ (۳-۱) رهبری

فهرست مطالب □ ۱۱

۲۷۸ رئیس جمهور (۳-۲)
۲۷۸ نمایندگی مجلس شورای اسلامی (۳-۳)
۲۷۹ مقامات قضایی (۳-۴)
۲۸۰ گفتار چهارم: تأثیر حقوق اساسی بر اخلاق
۲۸۱ (۱) کارکرد اخلاقی حقوق اساسی
۲۸۲ (۲) نقش حقوق اساسی در حل تعارضات اخلاقی در جامعه
۲۸۳ (۳) نقش حقوق اساسی در ترویج اخلاق
۲۸۴ (۴) موضوع آفرینی حقوق اساسی برای اخلاق
۲۸۷ نتیجه
۲۹۱ فهرست منابع